

YHDENVERTAISUUS- ja TASA-ARVOLAUTAKUNTA/Jaosto

Vammaisuus, uimahalli, syrjintäolettava

Diaarinumero: YVTLTK/7XX/2019

Antopäivä: XX.XX.2020

Hakija asioi 21.6.2018 vastaajan uimahallissa. Hakijaa pyydettiin pesemään hiukset ennen altaaseen menoa. Hakija kävi kastelemassa hiuksensa. Hakijalla on lääketieteellinen tila, jonka vuoksi hänen tulisi käydä uimassa ilman päähinettä ja kuivin hiuksin. Hakija koki, että häntä kohdeltiin epäsuotuisasti muihin uimahallin asiakkaisiin nähden, koska ilman apuvälineitä liikkuvia päästettiin altaalle kuivin hiuksin samaan aikaan, kun hakija on lähetetty pesemään hiuksensa. Vastaaja totesi, että liikunnanohjaajalta on vahingossa jäänyt huomaamatta muita asiakkaita, jotka eivät ole pesseet hiuksiaan ennen altaaseen menoa.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta totesi, ettei jälkikäteen ole mahdollista selvittää 21.6.2018 tapahtuman tarkkaa sisältöä. Koska osapuolilla on erilainen käsitys 21.6.2018 tapahtumista, yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta arvioi näyttöä syrjintäolettaman syntymisen osalta kokonaisuutena ottaen huomioon kaiken asiassa kertyneen selvityksen. Lautakunta totesi, että asiassa ei ole esitetty selvitystä, että vastaajan liikunnanohjaaja olisi ollut tietoinen hakijan lääketieteellisestä tilasta, jonka vuoksi hänen ei tarvitsisi käydä pesemässä hiuksiaan uimahallissa sen järjestyssäännöistä huolimatta. Saadun selvityksen mukana myöskään hakija ei 21.6.2018 vedonnut tähän seikkaan, vaan on käynyt kastelemassa hiuksensa.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoi, että esitetyn selvityksen perusteella asiassa ei syntynyt sellaista objektiivisesti arvioiden perusteltua olettaa, että hakijaa olisi hänen terveydentilansa perusteella kohdeltu epäsuotuisammin kuin muita uimahallin asiakkaita tai että muillakaan perusteilla yhdenvertaisuuslain 8 §:n syrjintäkieltoa olisi rikottu. Asiassa ei syntynyt yhdenvertaisuuslain 28 §:n mukaista syrjintäolettaa. Näin ollen lautakunta hylkäsi hakijan hakemuksen.

(Lainvoimainen)

Asian tausta

Hakija on 21.6.2018 asioinut vastaajan uimahallissa. Hakijaa on pyydetty pesemään hiukset ennen altaaseen menoa. Hakija on käynyt kastelemassa hiuksensa. Myöhemmin muita päästettiin uimaan kuivin hiuksin. Hakijalla on lääketieteellinen tila, jonka vuoksi hänen tulisi käydä uimassa ilman päähinettä ja kuivin hiuksin.

Hakijan vaatimukset

Hakija pyytää yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnalta päätöstä siitä, onko Y:n kunnan toiminta ollut hallintolain, yhdenvertaisuuslain ja tasa-arvolain mukaista.

Hakijan perustelut

Hakija katsoo, että häntä on kohdeltu epäsuotuisasti muihin nähden, koska ilman apuvälineitä liikkuvia on päästetty altaalle kuivin hiuksin samaan aikaan, kun hakija on lähetetty pesemään hiuksiaan. Hakijan lääketieteellinen tila oli uimahallin asiakaspalvelun tiedossa. Hakija pyytää, että liikunnanohjaajan, sivistysjohtajan ja hyvinvointilautakunnan toiminta tutkitaan.

Vastaaajan vastaus

Vastaaaja kiistää syrjineensä hakijaa.

Vastaaajan perustelut

Uimahallin asiakkaille on olemassa kirjalliset ohjeet, joiden noudattamista valvotaan tasapuolisesti. Vastaaaja pahoittelee hakijan kokemaa mielipahaa. Jos liikunnanohjaajalta on jäänyt huomaamatta jonkun toisen henkilön toiminta uimahallissa, on sitä pidettävä tahattomana virheenä. Vastaaaja ei ole toiminut hallintolain, yhdenvertaisuuslain tai tasa-arvolain vastaisesti. Vastaaajan hyvinvointilautakunta on käsitellyt asiaa ja kiinnittänyt työnjohdollista huomiota lautakunnan alaisten työntekijöiden toimintaan vastaavien kokemusten välttämiseksi.

Esittelijän esitys

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta jättää tutkimatta lautakunnan toimivaltaan kuulumattomana hakijan vaatimuksen tutkia, onko vastaaaja toiminut hallintolain ja tasa-arvolain mukaisesti.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta hylkää hakemuksen muilta osin.

Kysymyksenasettelu

Asiassa on kysymys siitä, onko vastaaaja syrjinyt hakijaa hänen terveydentilansa tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella, kun häntä pyydettiin pesemään hiuksensa ennen uima-altaaseen menoa.

Perustelut

Sovellettavat oikeusohjeet

Yhdenvertaisuuslakia (1325/2014) sovelletaan sen 2 §:n 1 momentin mukaan julkisessa ja yksityisessä toiminnassa. Yhdenvertaisuuslain 8 §:n mukaan syrjintä muun ohella terveydentilan perusteella on kielletty.

Välittömänä syrjintänä pidetään yhdenvertaisuuslain 10 §:n mukaan sitä, että jotakuta kohdellaan henkilöön liittyvän syyn perusteella epäsuotuisammin kuin jotakuta muuta on kohdeltu, kohdellaan tai kohdeltaisiin vertailukelpoisessa tilanteessa.

Yhdenvertaisuuslain 20 §:n 3 momentin mukaan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta voi muissa kuin työsuojeluviranomaisen toimivaltaan 22 §:n mukaan kuuluvissa asioissa kieltää asianomaista jatkamasta tai uusimasta syrjintää tai vastatoimia taikka määrätä tämän ryhtymään kohtuullisessa määräajassa toimenpiteisiin tässä laissa säädettyjen velvollisuuksien täyttämiseksi. Lautakunta voi asettaa antamansa kiellon tai määräyksen tehosteeksi uhkasakon.

Yhdenvertaisuuslain 28 §:n mukaan vireillepanijan on syrjintää tai vastatoimia koskevaa asiaa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa käsiteltäessä esitettävä selvitystä seikoista, joihin vaatimus perustuu. Jos asiaa käsiteltäessä esitettyjen selvitysten perusteella voidaan olettaa syrjinnän tai vastatoimien kieltoa rikotun, vastapuolen on kumotakseen oletuksen osoitettava, että kieltoa ei ole rikottu.

Tasa-arvolain (609/1986) 20 §:n 1 momentin tasa-arvovaltuutettu tai työmarkkinoiden keskusjärjestö voi saattaa 7, 8, 8 a–8 e ja 14 §:n säännösten vastaista menettelyä koskevan asian yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan käsiteltäväksi 21 §:ssä tarkoitettua menettelyä varten.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan toimivalta

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta toteaa aluksi, että tasa-arvolain 20 §:n 1 momentin mukaan lain 7 §:n säännösten vastaista menettelyä koskevan asian voi saattaa yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan käsiteltäväksi lain 21 §:ssä tarkoitettua menettelyä (muun muassa kieltopäätös) varten tasa-arvovaltuutettu tai työmarkkinoiden keskusjärjestö. Koska hakijan asiaa ei ole saatettu vireille tasa-arvolaissa säädetyllä tavalla, yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta jättää tutkimatta toimivaltaansa kuulumattomana vaatimuksen tutkia, onko vastaaja noudattanut tasa-arvolakia.

Hakija on lisäksi vaatinut, että yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta tutkisi, onko vastaaja toiminut hallintolain mukaisesti. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan tehtävistä yhdenvertaisuuslain alalla on säädetty yhdenvertaisuuslain 20 §:ssä. Lautakunnalla ei ole toimivaltaa tutkia hallintolain noudattamista. Hakijan vaatimus siitä, onko vastaaja noudattanut hallintolakia, on näin ollen jätettävä tutkimatta lautakunnan toimivaltaan kuulumattomana.

Syrjintäoletaman syntyminen

Yhdenvertaisuuslain esitöiden mukaan pelkkä väite tai epäily syrjinnän tai vastatoimien kiellon rikkomisesta ei riitä oletaman syntymiseen. Täyttä näyttöä syrjinnästä tai vastatoimista ei kuitenkaan edellytetä, vaan riittävää on, että tuomioistuimelle tai muulle asiaa käsittelevälle toimivaltaiselle viranomaiselle syntyy esille tulleiden seikkojen valossa perustellusti oletama syrjinnän tai vastatoimien kiellon vastaisesta menettelystä. Olettama syrjinnän tai vastatoimien kiellon rikkomisesta voi perustua paitsi vireillepanijan, myös vastapuolen esille tuomiin seikkoihin taikka mahdolliseen muuhun asiaa käsiteltäessä saatuun selvitykseen. (HE 19/2014 vp s. 93.)

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta toteaa, ettei jälkikäteen ole mahdollista selvittää 21.6.2018 tapahtuman tarkkaa sisältöä. Koska osapuolilla on erilainen käsitys 21.6.2018 tapahtumista, yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta arvioi näyttöä syrjintäoletettaman syntymisen osalta kokonaisuutena ottaen huomioon kaiken asiassa kertyneen selvityksen.

Hakija on kokenut, että häntä on kohdeltu epäsuotuisasti muihin uimahallin asiakkaisiin nähden, koska ilman apuvälineitä liikkuvia on päästetty altaalle kuivin hiuksin samaan aikaan, kun hakija on lähetetty pesemään hiuksensa.

Vastaaja on todennut, että liikunnanohjaajalta on vahingossa jäänyt huomaamatta muita asiakkaita, jotka eivät ole pesseet hiuksiaan ennen altaaseen menoa.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta toteaa, että asiassa ei ole esitetty selvitystä, että vastaajan liikunnanohjaaja olisi ollut tietoinen hakijan lääketieteellisestä tilasta, jonka vuoksi hänen ei tarvitsisi käydä pesemässä hiuksiaan uimahallissa sen järjestyssäännöistä huolimatta. Saadun selvityksen mukana myöskään hakija ei ole 21.6.2018 vedonnut tähän seikkaan, vaan on käynyt kastelemassa hiuksensa. Hiusten pesu perustuu uimahallin järjestyssääntöihin ja hygieniavaatimuksiin.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoo, että esitetyn selvityksen perusteella asiassa ei ole syntynyt sellaista objektiivisesti arvioiden perusteltua olettaa, että hakijaa olisi kohdeltu epäsuotuisammin kuin muita uimahallin asiakkaita tai että muillakaan perusteilla yhdenvertaisuuslain 8 §:n syrjintäkieltoa olisi rikottu. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoo, ettei asiassa saadun selvityksen perusteella myöskään vastaajan sivistysjohtaja tai hyvinvointilautakunta ole toiminut yhdenvertaisuuslain 8 §:n syrjintäkiellon vastaisesti. Asiassa ei ole syntynyt yhdenvertaisuuslain 28 §:n mukaista syrjintäolettaa.

Johtopäätös

Edellä todetuin perustein yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta jättää toimivaltaansa kuulumattomina tutkimatta hakijan vaatimukset tutkia, onko vastaaja noudattanut hallintolakia ja tasa-arvolakia. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta lisäksi katsoo, ettei vastaajan menettely ole ollut yhdenvertaisuuslain 8 §:ssä tarkoitettua hakijan syrjintää hänen terveydentilansa tai muunkaan henkilöön liittyvän syyn perusteella, eikä syrjintäolettaa ole syntynyt. Näin ollen lautakunta hylkää hakijan hakemuksen.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan päätös

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta päätti hyväksyä esittelijän esityksen.

Lainkohdat

Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) 2, 8, 10, 20 ja 28 §

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986) 20 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhakuohjaus liitteenä.

Asian ovat päättäneet Tuomas Ojanen (puheenjohtaja), Paula Ilveskivi, Pirkko Mahlamäki, Timo Saranpää ja Milka Sormunen. Asian esittelijä Julia Puumalainen.